

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja vsakega 10. in 25. dne meseca, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone*

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani

Cena oglasa je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Stavbena in požarna policija.

(Dalje.)

Stavbeno vodstvo.

Glede stavbenega vodstva velja pravilo, da se mora strogo držati stavbnega načrta in se od njega na noben način oddaljiti. Najbistveneja določila glede stavbenega vodstva obstoje v tem, da ukazujejo, naj se pri oddaji stavb izročajo dela le večšim, izučenim ter izprašanim stavbenim mojstrom. Predvsem se mora pri stavbah skrbeti za to, da so zavarovane (kar se namreč tiče načina stavbe same) — proti požaru. Pri novih stavbah se mora rabiti le dober in trd material. V podstrešju morajo biti tla izdelana iz najmanj dveh palcev debelega tlaka, ki obstoji iz mešanice apna in peska, kar daje strjeno prav močen tlak. Leseno tramovje se ne sme nahajati vmes. Natančno se je treba ravnati po določbah, kako visoko morajo biti tlaki od tal, zlasti pa še, kako trdni morajo biti dimniki, ki morajo biti zidani in ki morajo zlasti ondi, kjer so kake priprave (na pr. obrtne itd.), ki jih goni parna sila, — biti zavarovani s predpisanimi pripravami (mrežami). Stavbeni red obsega tudi še druga določila, na katere se mora vsak ozirati, posebno glede oprave v kuhinjah, v podstrešjih in na stopniščih, pri hlevih in vodnjakih. Z ozirom na nevarnost požara bi bilo posebno priporočati, da si vsak vsaj pri novi stavbi v podstrešju nabavi primerne posode, ki se od časa do časa napolnijo z vodo, kakor je to običajno ponekod v mestih. Tam pa, kjer se nahajajo vodovodi, naj bi imel vsak lastnik hiše na primernem kraju pripravljene, ali tudi pritrjene potrebne cevi, da se v slučaju ognja ta že v početku vduši; na ta način se požar skoro vedno prepreči.

Glede kakovosti stavbenega materiala veljaj načelo, da mora biti pesek, apno kakor tudi les najboljše vrste; opeka mora biti dobro žgana, pa tudi dobro presušena, ravnotako tudi v smislu določb dovolj močna.

Občinsko predstojništvo oziroma županstvo mora na to gledati in zato skrbeti, da pri novih stavbah dotične osebe, ki so za to odgovorne, napravijo vse varnostne odredbe, tako svarilne napise, svetilke s ponoči prižganimi lučmi itd., tako da ne nastane za občinstvo nikakoršna nevarnost bodisi pri hoji bodisi vožnji, zlasti da se ne ovira promet s tem, da se okrog stavbišča nakopiči stavbeni material. Posebno je treba paziti na to, da se pri odprtih greznicah in jamah, osobito tam, kjer se gasi apno, ne pripete kake nesreče. Kako naj se pripravljajo jame za pesek, apno, ilovico i. dr., določajo stavbeni predpisi. Gledati se mora na to, da se ti predpisi izvršujejo in uvesti potrebno nadzorstvo. Treba je tudi paziti na to, da so okna oziroma odprtine pri kletih omrežena ali kakorsibodi zadelana, da je tudi tu vsaka nevarnost izključena. Krovci, zidarji, ključavničarji, kleparji, čistilci kanalov itd., vsi ki imajo opraviti v višini stavb ali pa bodisi pod zemljo, toraj vsi oni, pri katerih je mogoča nevarnost za življenje bodisi vsled padca ali pa zasutja, morajo imeti pri sebi in že naprej pritrjene varnostne vrvi ali pasove. Občinski predstojnik (župan) mora tudi potem, ko se je že izdalo stavbeno dovoljenje in ves čas, ko se vrši delo, prepričati se od slučaja do slučaja, če se upoštevajo vsi stavbeno-poličijski predpisi. V nasprotnem slučaju je njegova dolžnost, takoj poseči vmes, odpraviti nedostatke takoj v lastnem delokrogu, in če to ne izda, takoj poročati polični oblasti. Če pa se pripeti, da se začne zidati kaka stavba — bodisi brez stavbenega dovoljenja sploh, bodisi v nasprotju z odobrenim stavbenim

načrtom, mora župan delo takoj ustaviti in odrediti takoj vse potrebno v to svrho uradnim putem, obenem pa zadevo prijaviti politični oblasti. Naznaniti pa so upravičeni tako zadevo tudi sosede, ako se pri stavbi ne drži stavbenega načrta. Glede kompetence deželnega odbora v sličnih zadevah nasproti županstvu pa opozarjamo na tem mestu na slučaj, ki se je zgodil letos v Idriji. Ta zadeva je tako splošno znana, da je ni treba obširneje pojasnjevati.

Določila stavbenega reda z ozirom na odredbe po izvršeni stavbi obsegajo zlasti ukrepe glede potrebnega komisijonelnega zdravniškega ogleda, ki se mora popred izvršiti; dokler se to ne zgodi, se ne sme dati dovoljenja za selitev v novograjene hiše.

Ker se ti ukazi kaj radi prezro in ne izpolnjujejo, naj županstvo vedno, ko je kaka stavba dovršena, pozove lastnika glede zdravniškega ogleda na sledeči način:

Občina (mestna)

Št.

Gospodu (gospej) N. N.

v

V smislu § p. p. veljavnega stavbenega reda za vojvodino Kranjsko opozarjate se, da morate popred prositi za uporabno dovoljenje svoje nove (ali prezidane) stavbe, za katero se Vam je izdalo stavbeno dovoljenje s tukajšnjim dopisom z dne

Prositi morate za uporabno dovoljenje tekom 8 dni.

Županstvo (mestne) občine

N. N. župan.

Dokler ni izvršen komisijonelni, zdravniški ogled (— kolavdacija —), se dovoljenje za prebivanje (uporabo) seveda ne more izdati.

Dovoljenje za nastanitev (uporabno dovoljenje).

Na prošnjo voditelja zgradbe (stavbenika) izvrši se ogled na licu mesta; navzoči so: stavbeni podjetnik, eden neprizadet izvedenec in pa zdravnik. Treba je vso stavbo natančno preiskati, tudi z ozirom na stavbeno črto, na prvotni stavbeni načrt, zlasti pa če so se glede izsuševanja stanovanj upoštevali vsi predpisi in če se je oziralo na določbe v sanitetnem oziru. Če se dožene, da je vse v redu in brez zapreke, izda se dovoljenje za nastanitev. Če pa so se pokazali kaki nedostatk, izvršiti se morajo vse potrebne premembe in sploh izpolniti vsi pogoji, da se da dovoljenje za nastanitev. Vsako prekoračenje ukazov, kaznuje se, če se smatra kot prestop — po kazenskem zakonu, — drugače pa odmeri župan kot načelnik krajevnice policijske oblasti bodisi globo v denarju ali kazen z zaporom.

Nedostatki pri novih stavbah ali prezidavah odpraviti se morajo takoj na ustmeni ukaz na

podlagi izreka dotične komisije, in ni potreben za to še poseben pismen ukaz, ki pa naj se za vsak slučaj vendar le izda in navedejo v njem vsi nedostatk, ki se morajo odpraviti.

Glede uporabnega dovoljenja (dovoljenja za nastanitev) slede tukaj trije različni vzoreci, po katerih naj se izdaja pismeno dovolilo. Prvi obsega zapisnik komisijonalnega ogleda, druga dva rešitev županstva.

1. Z a p i s n i k

sestavljen dne pri županstvu

Navzoči

podpisani.

P r e d m e t

je izvršeni ogled na licu mesta vsled prošnje gospoda (gospe) N. N., posestnika (posestnice) v . . . , da se mu (ji) da uporabno dovoljenje in dovoljenje za nastanitev v novozidani hiši v (ulici itd.). Komisija je na licu mesta dovršeno stavbo vsekrog in natančno pregledala in sta oba navzoča člana, gospoda: N. N. stavbeni mojster kot izvedenec v stavbenih zadevah in dr. N. N. kot občinski (okrožni) zdravnik, soglasno izrekla, da se je stavba izvršila popolnoma v smislu stavbenega načrta in da ni pomisleka niti v stavbeno-tehniškem niti v sanitetno-policijskem oziru proti tozadevnim določbam.

Ker torej ni niti v stavbeno-policijskem niti v kakem drugem oziru nikake zapreke proti uporabnem dovoljenju ali dovoljenju za nastanitev, izreka se to dovoljenje glede javnih ozirov kot dopustno.

Ta nova stavba naj dobi katastr. št. . . . in hiš. št. . . . (v ulici) Troški komisije in pristojbina v znesku K . . . h . . . plačati se morajo tekom 14 dni pri (mestni ali občinski) blagajni.

Prebrano, zaključeno in podpisano!

(Kraj dan in leto).

Načelnik komisije: N. N.

(Slede ostali podpisi navzočih).

2. R e š i t e v ž u p a n s t v a :

(Mestna) občina v

Št.

Gospod N. N., hišni posestnik

v

Rešujoč Vašo prošnjo z dne in na podlagi komisijonalnega ogleda na licu mesta, ki se je izvršil dne , daje se Vam s tem dovoljenje za nastanitev in vporabo novozidane hiše v (ulici itd.).

Ta nova stavba dobi katastr. št. in hiš. št.

Troške komisije in pristojbine v znesku K . . . h . . . morate vplačati tekom 14 dni pri (mestni ali občinski) blagajni.

(Mestno) županstvo v dne

Župan: N. N.

3. (Mestna) občina v
Št.

Gospod N. N., hišni posestnik

Rešujoč Vašo prošnjo z dne in na podlagi komisijenelnega ogleda na lieu mesta, ki se je izvršil dne, daje se Vam s tem vporabno dovoljenje glede izvršenih prememb in prezidav v Vaši hiši št. v

Komisijске pristojbine v znesku K . . . h . . . plačati morate tekom 14 dni pri tukajšni blagajni. Županstvo (mestne) občine v dne
N. N. župan.

Da se more pravilno izvršiti obdavčenje, je dolžnost županova, da obvesti davčno oblast o končani novi zgradbi ali prezidavi. Priložiti mora svojemu poročilu po en prepis stavbenega in uporabnega dovoljenja. Določbe tičoč se davčnega oproščenja vsebuje zakon iz 25. marca 1880. Deležne so tega oproščenja nove stavbe in tem enake prezidave oziroma prizidave slične vrste, in sicer je mogoče le oproščenje hišno-najemninskega in hišno-razrednega davka. Za to davčno oprostitev pa se mora prositi tekom 45 dni po končani stavbi. Toda glede tega poročamo prilično na drugem mestu. F. K.

Vprašanja in odgovori.

409. Županstvo Š.

Vprašanje: V naši občini biva že kakih 14 let mesar H, ki je pa od svoje žene že več kot 8 let sodno ločen. Žena biva v mestu T. in je imela po ločitvi že par otrok. Otroci iz zakona živijo pri očetu. H. je prosil, da mu naš občinski odbor podeli domovinsko pravico na podlagi priposestevanja. To bi seveda mi radi dovolili, vendar se bojimo, da bi s tem sprejeli tudi ločeno ženo in njene otroke. Kaj nam je storiti, da se teh posledic ubranimo?

Odgovor:

Vaš strah je nepotreben, kajti sodno ločena žena ne sledi v domovinstvu možu, če le-ta svoje domovinstvo po ločitvi spremeni. Sodno ločena žena ostane tudi pri spremembi moževega domovinstva tje kaj pristojna, kamor je bil mož ob času ločitve zakona.

Če tedaj mesarja H. sprejmete v občinsko zavezo, mu sledijo samo otroci iz zakona, ne pa tudi žena s svojimi otroci, ki jih je imela po ločitvi.

410. Županstvo D.

Vprašanje: Nek tukajšni posestnik je dal preklicati, da ljudje ne smejo po njegovem travniku pasti. Ker se nekateri niso te prepovedi držali, jih je naznanil pri okrajnem glavarstvu.

Prosimo pojasnila, ali ima v tem slučaju soditi okrajno glavarstvo ali občina?

Odgovor:

Razsoja zaradi poljske okvare spada v prvi instanci pred občinski kazenski senat, obstoječ iz župana in dveh občinskih svetovalcev.

Če kdo s sodbo občinskega kazenskega senata ni zadovoljen, pride stvar v drugi instanci pred okrajno glavarstvo.

Okrajno glavarstvo Vam bo gotovo vlogo dotičnega posestnika poslalo v pristojno rešitev.

411. Županstvo D.

Vprašanje: Na tukajšnji železniški postaji so se nekatere plombe pri vagonih potrgale. Postajenačelnik je zahteval od župana, da uradno potrdi število v vagonu se nahajajočega blaga ter plombiranje. Mesto župana je šel občinski svetovalec, ki je pri tem zamudil precej časa in sploh imel od tega tudi sicer škodo. Ali sme zahtevati primerno odškodnino za zamudo časa in koliko?

Odgovor:

Za zamudo časa občinski svetovalec ne more zahtevati odškodnine, ker je bil to posamezen slučaj. Če pa ima svetovalec večkrat take posle opravljati, tedaj naj mu občinski odbor v zmislu občinskega reda določi primerno letno nagrado kakor županu.

Sicer pa ni prav umljivo, kako da je mogel postajenačelnik od županstva zahtevati, da se mu napravi tako potrdilo. Če bo še drugič kaj takega zahteval, naj se mu odgovori, da županstvo takega potrdila ne da brez povračila povzročenih stroškov.

Prosim Vas, da nam določite dotični poziv postajenačelnika, da celo stvar natančneje pregledamo in Vam damo za prihodnje zanesljivih navodil.

412. Županstvo G.

Vprašanje: Naš občinski odbor je najel brez dovoljenja deželnega odbora posojilo v znesku 7000 K, kateri znesek se je nujno rabil, da se je založila glavica za ustanovitev samostojne župnije. Obresti najetega dolga je sklenil občinski odbor plačevati iz občinskih doklad, ki se zvišajo na 180%.

Prosim pojasnila, ali sme občinski odbor najeti posojilo brez dovoljenja deželnega odbora in če nam bo deželni odbor dovolil pobiranje 180% občinskih doklad?

Odgovor:

Občinski odbor sme v nekaterih slučajih najeti samostojno t. j. brez dovoljenja deželnega odbora tudi večja posojila. To sme storiti tedaj, če najeto posojilo ne presega dohodkov, ki jih ima občina v enem letu. Če so dohodki Vaše občine bili v onem letu, predno ste najeli posojilo, višji kot 7000 K, tedaj je smel občinski odbor brez dovoljenja deželnega odbora najeti posojilo.

K temu je pa pripomniti, da obstoji še neka druga zakonita omejitev.

§ 90. občinskega reda za Kranjsko pravi namreč pod št. 3), da ne sme nanovo najeto posojilo s prejšnjimi dolgovi občine presegati enoletnih njenih dohodkov, sicer si mora izprositi za najetje posojila dovoljenje deželnega odbora. Če ste potemtakem imeli pred najetjem posojila po 7000 K že kak drug dolg, se mora to novo posojilo prišteti k staremu dolgu in če potem ta svota ne presega enoletnih dohodkov občine, je bil občinski odbor upravičen najeti posojilo brez deželnega odbora sicer pa ne.

Deželni odbor ne bo mogel dovoliti pobiranja 180% občinskih doklad, ker sme naklade nad 100% dovoljevati samo deželni zbor.

Ali ne bi mogli občinske doklade nekoliko znižati s tem če uvedete občinske naklade na opojne pijače?

413. Županstvo G.

Vprašanje: Posestnik M. biva v Ameriki. Doma na posestvu je pustil svojo ženo, ne da bi ji bil dal pooblastilo, da sme na posestvu gospodariti. Kljub temu je njegova žena prodala iz gozda nekemu lesnemu trgovcu za 1000 K lesa. Po sklenjeni kupčiji je pa posestnik M. poslal splošno pooblastilo svojemu bratu (torej ne svoji ženi). Brat se sedaj brani pripoznati kupčijo, ki jo je žena A. M. sklenila in ne dovoli lesnemu trgovcu, da bi les spravil iz gozda. Prosim pojasnila, kako je s to stvarjo?

O d g o v o r:

Žena A. M. je prodala les, ki ni bil njen, zato kupčija ni veljavna. Lesni trgovec bi bil moral vprašati pred kupčijo ženo, če je les njen ali če ima od moža pooblastilo. Če tega ni storil, bo sam škodo trpel.

Brat posestnikov ima tedaj popolnoma prav, če ne dovoli odvažati oz. spravljati lesa iz gozda.

Če je lesni trgovec ženi A. M. les že plačal, naj sam gleda, kako bo od nje denar nazaj dobil.

414. G o s p o d V. M. v V.

V p r a š a n j e: Dobil sem v roke občni državni zakon in našel v njem, da je vsakomur prosto dano svobodno živati na pr. ribe loviti.

Ker se danes to ne dovoli več, prosim pojasnila, ali je ta zakonita določba odpravljena ali je le navada prinesla, da se danes ne sme več svobodno rib loviti?

O d g o v o r:

Kakor posnamemo iz Vašega vprašanja, ste imeli v rokah neko staro izdajo obč. drž. zakona s komentarjem (pojasnili). Našli ste pri § 382 o. d. z., da si sme na prostih stvareh vsak državljan pridobiti lastninsko pravico. Vendar govori drugi stavek istega §-a, da to velja le tedaj, — če ta pravica ni omejena s kakim političnim zakonom.

Prosti ribji lov pa je pri nas na Kranjskem nazadnje odpravljen s § 4 zakona od 18. avg. 1888 št. 16. dež. zak. iz l. 1890. Glasi se § 4 tako-le: »Na § 382 obč. drž. zak. opirajoča se pravica do svobodne ribje lovi je odpravljena«.

Konečno pripomnimo še z ozirom na Vaše vprašanje, da se s kako navado ne more noben obstoječ zakon odpraviti.

415. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e: Prosim pojasnila, če pridejo globe zaradi prestopkov zoper cestno-policijski red tudi v občinsko blagajno, ker zahteva načelnik cestnega odbora, da jih njemu izročim za okrajnocestni zaklad?

O d g o v o r:

Zahteva načelnika cestnega odbora je popolnoma upravičena, če se gre za globe, ki so se pobrale zaradi prestopkov na nedržavnih cestah.

Kakov znano, imamo namreč na Kranjskem dva cestno-policijska reda in sicer enega za državne, drugega pa za nedržavne ceste. Določbe glede glob so te-le:

a) po § 31. cestno-policijskega reda za državne ceste spadajo globe v ubožno blagajno tiste občine, kjer se je izrekla kazenska sodba;

b) po § 33. cestno-policijskega reda za nedržavne ceste pa pridejo globe v okrajnocestni sklad.

416. Ž u p a n s t v o C.

V p r a š a n j e: Pri nas dobiva podjetnik W. gramoz iz nekega zasebnega kamnoloma, ki leži tik ob občinski cesti. Kedar razstreljujejo, sicer zvoni, vendar se je že parkrat pripetilo, da je temu ali onemu priletel kak kamnit drobec in ga poškodoval.

Kaj nam je storiti, da se ne bo treba ljudem bati za njih varnost?

O d g o v o r:

Če vidite, da preti ljudem neposredna nevarnost zaradi načina streljanja, lahko sami takoj, — a le začasno — razstreljevanje ustavite. Brez odloga pa morate slučaj natančno opisati in naznaniti okrajnemu glavarstvu. Zlasti morate vtemeljiti svojo prepoved razstreljevanja. Prosite ob enem, da okrajno glavarstvo precej odredi vse potrebno, da ne bodo ljudje več v nevarnosti zaradi razstreljevanja.

Mogoče je, da bo okrajno glavarstvo samo izdalo potrebne ukaze in navodila za podjetnika W., mogoče je

pa tudi, da bo prepustilo vreditev cele zadeve Vam samim v zmislu §§ 31. in 32. ukaza trgovinskega ministrstva od 29. maja 1908 št. 116 drž. zak.

Po teh zakonitih določbah se mora razstreljevanje ne samo z znamenji za ušesa (z zvonjenjem) naznanjati, ampak je treba pred streljanjem tudi cesto v primerni oddaljenosti zapreti.

417. G o s p o d F. G. v L.

V p r a š a n j e: Ali je mogoče, da tožim nekoga, ki je govoril razžaljive stvari o moji pokojni hčeri?

O d g o v o r:

Tudi v imenu ranjkih je mogoče vložiti tožbo. Bolj pravilno se reče, da se toži v varstvo spomina pokojnih, ker rabi tudi kazenski zakon to besedo, ko pravi, da smejo bližnji sorodniki tožiti, — če kedo žali spomin ranjkih.

Kot oče ste brez vprašanja upravičeni tožiti za razžalitve Svoje pokojne hčere.

418. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e: Večji del naše občine je všolan v šolski okoliš L., manjši del občine pa v šolski okoliš Z. Šolski okoliš Z. zahteva mnogo višje prispevke za šolske potrebe, kot pa okoliš L.

Prosim pojasnila, ali se smejo davki, ki jih je treba pobirati za šolski okoliš L., pobirati samo po onem delu občine, ki je v L. všolan, tako da bi oni del, ki je všolan pod Z. plačeval sam svoje večje potrebščine?

O d g o v o r:

Na prvi pogled bi se zdelo človeku pravično, davke tako porazdeliti, da plačujejo v L. všolani svoje nižje potrebščine sami, na drugi strani pa tudi v Z. všolani sami svoje višje potrebščine, toda to je naravnost v protislovju z zakonom. Vsi davki se morajo v občini porazdeliti na vse občane po enakih načelih, oz. pobirati se smejo doklade po vsej občini v enakih odstotkih.

419. Ž u p a n s t v o M.

V p r a š a n j e: Kako mora biti kolekovana prošnja, ki jo vloži vojaški rezervnik, da se mu za čas, ko je bil na orožnih vajah, plača odškodnina za vzdrževanje njegove žene in otrok?

Kam je treba prošnjo poslati?

O d g o v o r:

Vse take prošnje, kakor tudi vse potrebne priloge so kolka proste.

Prošnjo za tako podporo je treba vložiti pri onem okrajnem glavarstvu, od katerega je dobil prosilec poziv na vojaško vajo.

Opozarjamo Vas, da je zadnji čas za vložitev take prošnje štiri tedne po končani vojaški vaji. Na prošnje, ki jih vloži kdo po preteku štirih tednov, odkar je vojaško vajo odslužil, se ne bo oziralo.

Prošnjo vzamete lahko pri občinskem uradu na zapisnik in jo odpošljete pristojnemu okraj. glavarstvu.

Lahko pa gre dotičnik tudi osebno na okr. glavarstvo in poda tam svojo prošnjo na zapisnik.

420. Ž u p a n s t v o M. (Istra.)

V p r a š a n j e: Do letos je bila v naši občini navada, da je dnine delavcev pri katastralnih delih plačevala do polovice občina, drugo polovico pa dotični gospod zemljemerec. Letos pa zahteva zemljemerec, da plača občina sama cele dnine.

Je-li njegova zahteva upravičena in po katerih zakonitih določilih?

O d g o v o r:

Zahteva zemljemerca je popolnoma neupravičena. §§ 13 in 14 zakona od 23. maja 1883 št. 83 drž. zak. ter na podlagi tozadevne izvršilne naredbe je županstvo v resnici dolžno oskrbeti zemljemercu pri njegovih uradnih delih sledeče:

1. priprego (voz in konja),
2. potrebnih pomočnikov (dninarjev) in
3. potrebnih količev in drugih signalov.

Toda zakon pravi izrecno, da vse to le proti povračilu v kraju navadnih pristojbin, dnin ali cen.

Kolikor torej stanejo dninarji, ki jih oskrbite zemljemercu, toliko Vam mora zemljemerec vrniti. Popolnoma nepotrebno je bilo, če ste v prejšnjih časih plačevali polovico dneine iz občinske blagajne. Zakon govori dovolj jasno; sklicujte se nanj!

421. Županstvo P.

Vprašanje: Ali ne pridobijo pisarniški pomočniki pri sodiščih pristojnosti v oni občini, kjer službujejo?

Odgovor:

§ 10 domovinske novele iz l. 1896 govori o državnih uradnikih in državnih slugah. Pisarniški pomočniki (oficijanti) pa ne spadajo niti v vrsto državnih uradnikov, ker niso uvrščeni v nobenega sedaj obstoječih 11 činovnih razredov) pa tudi ne v vrsto državnih slug, kajti ko se je zakon o domovinstvu leta 1896 delal, še ni bilo pisarniških pomočnikov, zato se nanje tudi misliti ni moglo pri besedi »državni slug«. Kakor znano, imamo pisarniške pomočnike še-le od ministerske naredbe od 19. julija 1902 naprej.

422. Županstvo D. (Goriško).

Vprašanje: Tukajšni domačin je bil promoviran doktorjem prava. Sedaj biva v drugi občini kot odvetniški koncipient, ima-li volilno pravico v tukajšnji občini, ker je še vedno k nam pristojen?

Odgovor:

Po § 1 št. 2., črka e) — imajo doktorji, ki so pridobili svojo doktorsko čast na kakem avstrijskem vseučilišču, volilno pravico v svoji domovinski občini, naj stanujejo kjer hočejo.

423. Županstvo L.

Vprašanje: Na našo občino pridejo večkrat od okrajnega glavarstva kot davčne oblasti vprašanja o premoženjskih razmerah tega ali onega, dalje nas povprašujejo po raznih drugih stvareh, ki jih rabijo zaradi odmere osebnodohodninskih davkov.

Prosimo pojasnila, če smo dolžni dajati taka pojasnila, ki nam napravijo mnogo sitnosti in tudi povzročijo med prizadetimi nevoljo in sovraštvo? Ali obstoji v tem zmislu kaka zakonita določba?

Odgovor:

§ 270 zakona o osebnih davkih pravi, da so vse oblasti in vsi uradi (obrtne oblasti, sodišča itd.) vštevi avtonomne oblasti (občine, okraji in dežele) dolžne sodelovati pri odmerjanju osebnih davkov, zlasti da morajo izvršiti vse za davčne oblasti potrebne poizvedbe kolikor mogoče naglo.

Kjer se gre torej za osebno-dohodninski ali pa pridobninski davek, boste morali dajati okrajnemu glavarstvu kot davčni oblasti vsa potrebna pojasnila, tudi če se boste s tem raznim občanom zamerili.

424. Gospod J. T. v B.

Vprašanje: Že več kot 25 let uživam svoje posestvo, plačujem od njega davke in občinske doklade kakor vsak drug posestnik. Vendar mi nočejo priznati popolne lastnine do tega posestva, čeravno so isto pred menoj od pamtveka uživali tudi moji predniki (oče, ded in praded). V stari zemljiški knjigi ni bil nihče vpisan kot lastnik tega posestva, pač pa je bil v starem katastru zaznamovan kot davkoplavevalec moj oče.

Pred 30 leti so bili tudi gozdni deli prepisani na ime mojega očeta.

Pred kakimi 28 leti sta pa šla dva moža k sodišču in sta dala prepisati posestvo na »Kraj Zg. B.«. Kljub

temu pa jaz danes še vedno davek plačujem in uživam posestvo, kakor moji predniki. Ali me smejo sedaj občani spraviti s posestva brez kake odškodnine? Kdo ima pravico do gozdnih delov, iz katerih smo prodajali les kakor drugi posestniki?

Odgovor:

Vaše vprašanje je v nekterih točkah nekoliko nejasno, vendar se da izpopolniti samo z ozirom na letnice in druge okolnosti.

Pišete, da so od pamtveka Vaši predniki Vaše posestvo uživali in davek plačevali, a da kljub temu ni bilo na nikogar v zemljiški knjigi vpisano. Iz tega sledi, da oče na sina ni posestva izročal, da sin po očetu ni posestva podedoval, ker bi bil sicer ta pogodbena ali dedni prehod iz zemljiške knjige razviden in bi se bil moral oče oziroma ded prepisati kot lastnik.

Dalje sledi iz tega, da je posestveni vžitek — torej ne tudi lastnina — prehajala od očeta na sina, in da je moral biti ta vžitek odvisen od kakega razmerja proti pravemu lastniku.

Pravi lastnik tega posestva je bil najbrže »Kraj Zg. B.«, kajti če sta šla »dva moža« k sodišču in dala prepisati posestvo na kraj Zg. B., sta za to morala imeti gotovih vzrokov. Približno pred 28 leti se je v Vaših krajih delala nova zemljiška knjiga in sta bila dotična dva moža gotovo klicana k sodišču v imenu »Kraja Zg. B.«. Po našem prepričanju so Vaši predniki to posestvo uživali, ker so za občane v Zg. B. kake posle opravljali, tako da so za opravljanje dotičnih poslov imeli pravico uživati to posestvo.

Davki v starem katastru so bili seveda vpisani na ime Vašega očeta, ker jih je on kot uživalec posestva plačeval in se prej pri katastru niso brigali, kdo je lastnik tega ali onega zemljišča. Iz te okolnosti tedaj nič ne sledi.

Posestvo je danes kljub Vašemu vživanju polna in pravoveljavna lastnina »Kraja Zg. B.«. V zmislu občnega državlanskega zakona in splošnega zemljeknjižnega zakona je namreč kraj Zg. B. priposestvoval lastnino na dotičnem posestvu s tem, da je več kot tri leta v zemljiški knjigi vpisan kot lastnik. To je takozvano »triletno zemljeknjižno priposestvovanje«. Iz tega se da posneti dober nauk, da mora vsak državljan vsaj vsaka tri leta pregledati zemljiško knjigo o svojih posestvih, da se prepriča, če se ni med tem časom kaj pomotoma od njegovega posestva odpisalo, ali če se ni kak dolg pomotoma na njegovem posestvu vknjižil. Razven pomote je mogoča tudi samolastnost ali zlobnost te ali one osebe.

Gozdni deli so se Vašemu očetu odkazali gotovo le kot vživalcu posestva, ker neposestniku se gozdni deli ne odkazujejo. Gozdni deli spadajo na posestvo in ne na osebo. Ne občani kot taki imajo pravico do gozdnih deležev ampak posestva občanov. Zato pa spadajo gozdni deleži k posestvu in so njega bistveni del.

Potemtakem imajo občani pravico Vas brez vsake posebne odškodnine spraviti s posestva in pripada tudi občanom gozdni del oz. njega vživanje.

425. Gospod J. Ž. pri Sv. D.

Vprašanje: Tukajšno pokopališče, nekaj korakov oddaljeno od župne cerkve, je v zemljiški knjigi vpisano kot last občine. Ta je pred kakimi 25 leti kupila zemljišče za pokopavanje župljanov. Zemljišče še danes ni plačano. Res sicer občina oskrbuje ograjo pri pokopališču s tem da skrbi za živo mejo, v ostalem pa pokopališče popolnoma zanemarja. Še primernih vrat ne omisli. Toda pokopališki red, ki je doslej visel na notranji cerkveni steni in nosi podpis županov, določuje, da sme župna cerkev od posebnih grobov zahtevati vsaj po 10 K. Te pravice se je cerkev vedno posluževala.

Vprašam:

- a) ali je pokopališče cerkveno?
- b) če ni cerkveno, ali bi se dalo cerkvi pridobiti?
- c) če ne more postati cerkveno, kaj naj župnik napravi, da se doseže potrebni red?

O d g o v o r:

Kakor veste, je presoja, če je kako pokopališče občinsko ali cerkveno, odvisna od raznih okoliščin, ki so v posameznih slučajih dane. Najvažnejše je pri tem, če se smatra cerkveno oblast kot tisto, ki sme razpolagati s pokopališčem ali občino, oz. če se naj smatra pokopališče kot zdravstveno ali bogoslužno napravo (Sanitäts- oder Kultusanstalt). Brez pomena je tukaj, če je politična ali krajevna občina vpisana kot zemljejnizna lastnica, ali če je lastnina vključena za cerkveno občino ali za cerkev. Tako se vsaj glasi sodba upravnega sodišča od 13. septembra 1899 št. 7380 — Budw. št. 13090 in ona od 27. aprila 1899 št. 2824 — Budw. št. 12770.

Zdi se nam pa, da je v Vašem slučaju pokopališče občinsko, ker občina oskrbuje ograjo, ker je ona izdala pokopališki red, ki dopušča cerkvi v gotovih slučajih pobiranje grobnih pristojbin itd.

Preberite natančno pokopališki red in pa dotične občinske akte, ki se tičejo nakupa pokopališča, pokopališkega reda in pa dogovorov s cerkveno oblastjo. Gotovo boste našli kake podatke, ki Vam bodo prinesli v stvar jasnost.

Iz tega, da je občina izdala pokopališki red namreč ne sledi še nepobitno, da je pokopališče res občinsko, kajti tudi za cerkvena pokopališča sme izdati občina kot sanitarna oblast v gotovem oziru predpise, ki se lahko imenujejo »pokopališki red«.

Po našem mnenju bi se pokopališče dalo cerkvi pridobiti sporazumno med občino in cerkveno oblastjo. Mislimo, da občina brez daljnega lahko odstopi pokopališče cerkvi, kajti za občino pomeni pokopališče samo breme, katerega se lahko iznebi, če razpolaga odstopi cerkveni oblasti. Poizkusite začeti potrebne dogovore z županstvom in občinskim odborom!

Če pokopališča ne pridobite za cerkev, in ostane še stari nered, tedaj se lahko obrnete na c. kr. okrajno glavarstvo za pomoč, v kolikor se gre za zanemarjanje sanitarnih predpisov, če se pa slabo gospodari na pokopališču ali če trpi občinsko premoženje vsled zanemarjenja kakoršnokoli škodo, prosite deželni odbor, da posreduje.

Mogoče bo deželni odbor na to vplival, da se prepuusti pokopališče, ki je za občino le vir izdatkov, popolnoma cerkvi v oskrbo in upravo.

426. G o s p o d J. Ž. pri Sv. D.

Vprašanje: V slučaju, da je pokopališče občinsko, mrtvašnica pa zunaj pokopališča cerkvena, ali sme cerkveno predstojništvo odstraniti mrtvašnico, ker je v najslabšem stanu?

O d g o v o r:

Ne verjamemo, da bi bila mrtvašnica cerkvena last, če je pokopališče občinsko. Bolj kot pokopališče je namreč mrtvašnica sanitarna naprava. No pa če ste sigurni, da je mrtvašnica cerkvena last, jo daste lahko odstraniti zlasti, če je v slabem stavbenem stanju. Seveda morate o tem obvestiti županstvo, da si bo oskrbelo drugo mrtvašnico kakor tudi pristojno cerkveno oblast.

Če je mrtvašnica občinska, tedaj pa zahtevajte, da se skliče v zmislu § 86 stavbenega reda komisija, da dožene v kakšnem stanju je mrtvašnica, da se potem odredi njena odstranitev ali pa temeljita poprava. Če pri županstvu samem nič ne opravite, se obrnite na občinski odbor in če še tukaj ne pridete do pravice, je zadnja instanca deželni odbor.

427. G o s p o d J. Ž. pri Sv. D.

Vprašanje: V naši občini vlada taka nebržnost glede popravljanja in vzdrževanja občinskih potov, da se niti najstarejši ljudje ne spominjajo kakega popravila. Ker so poti v tako slabem stanju, da ljudje po njih hoditi ne morejo, krenejo v stran in hodijo po sosednjih njivah in travnikih ter tako napravljajo posestnikom znatno škodo. Kako bi si tu pomagali?

O d g o v o r:

Če so občinske poti v slabem stanju, se obrnite s primerno pritožbo na občinski odbor, ki je v zmislu § 28 zakona o javnih cestah in potih (zakon od 28. julija 1889 št. 17 dež. zak. Kranjsko) sklepajoči in nadzorujoči organ glede občinskih cest in poti.

Ako pri občinskem odboru ne dosežete svojega namena, se obrnite na okrajni cestni odbor, kateremu v zmislu § 26 istega zakona pristoji »nadzorstvo nad napravljanim in vzdrževanjem občinskih cest in potov.« — Zadnja instanca je deželni odbor.

Vaša pritožba naj bo dobro vtemeljena, zlasti opozarjajte, da ljudje opuščajo občinske poti zaradi njih slabega stanja in da delajo škodo po zasebni lastnini. Dobro bo, če pritožbo podpiše več občanov, posestnikov.

Okrožnice kranjskim županstvom.

Okrožnica vsem županstvom na Kranjskem.
(Št. 11.320 l. 1905.)

Z ozirom na mnoge od strani županstev došle pritožbe, da se občinske doklade od direktnih davkov županstvom prepozno izplačujejo, je c. kr. finančno ravnateljstvo v Ljubljani glasom dopisa z dne 23. avgusta 1905, št. 21.782, c. kr. davčnim uradom na Kranjskem zaukazalo, da občinske doklade v bodoče pri vsakem plačilu državnih davkov pobirajo ter nabrane zneske vsak mesec sproti naznanijo županstvom radi dvignjenja. Dalje je imenovano ravnateljstvo prosilo odrediti, da se visokost sklenjenih občinskih doklad c. kr. davčnim uradom naznani pravočasno, vsekako pa najpozneje do konca marca vsakega leta. Vsled tega se županstvom naroča, da se pri sestavi občinskih proračunov ter pri sklepanju občinskih doklad strogo drže na roke, navedene v tuuradni okrožnici z dne 31. oktobra 1903, št. 11.199, in da skrbé za to, da se proračuni ustanové najpozneje do konca novembra vsakega leta, predložé pa deželnemu odboru oziroma pristojnim okrajnim glavarstvom najpozneje do konca decembra vsakega leta. Pri tej priliki se županstva opozoré na to, da k tistim občinskim prikladam, katere lahko pobirajo občine za svoje potrebščine, spada tudi naklada na pivo ter na žgane opojne pijače in da deželni odbor take naklade lahko dovoli na pivo z najvišjim zneskom 1 K 40 h od hektolitra, na žgane opojne pijače pa z najvišjim zneskom 20 h od vsake hektolitrske stopinje navadnega žganja ter do 10 h od vsacega litra poslanjenega žganja. Če se pobiranje teh naklad sklene, naj se v smislu tuuradne

okrožnice z dnè 14. septembra 1904, št. 5114, skrbi za to, da se nakladi sklenjeta za dobo več let, toda ne preko 10 let.

Deželni odbor kranjski.

V Ljubljani dné 28. novembra 1905.

Okrožnica vsem županstvom na Kranjskem. Št. 2659 I. 1904.

Z ozirom na to, da se županstva pri sestavljanju in rešitvi občinskih letnih računov ne drže vedno postavnih predpisov, je deželni odbor prisiljen, te predpise v naslednjem obrazložiti:

1.) Letne račune je dobro ločiti od takozvanih blagajničnih knjig (dnevnikov). V blagajnične knjige se imajo prejemi in izdatki sproti vpisavati v oni vrsti, kakor se dogode. V letne račune je pa vpisati, kakor v proračun, samo letne svote, katere se dobe, če se prejemi in izdatki jedne in iste vrste (na pr. vse občinske doklade) za celo leto skupaj seštejejo. Ker se morajo te letne svote izračunati iz omenjenih blagajničnih knjig, se morajo končne svote prejemkov in izdatkov, potem blagajnični preostanek ali primanjkljaj letnih računov popolnoma vjemati z zadevnimi končnimi svotami blagajničnih knjig.

2.) Letne račune sestavljati ima župan vsako leto, in sicer v takem času, da jih občinskemu odboru lahko predloži najpozneje do konca februarja (§ 66. občinskega reda). Sestaviti se imajo letni računi posebej za ubožni zaklad, za občinsko blagajno ter za druge občinske naprave in imajo obsegati dobo od 1. januarja do konca decembra prejšnjega leta (§ 65. občinskega reda).

3.) V vseh občinah, izvzemši edino one, v katerih so uvedene glavne knjige, vstaviti je v letne račune tudi vse zaostanke, namreč koncem prejšnjega leta nevplačane dohodke in neizplačan troške, oziroma dolgove. To se ima zgoditi na ta način, da se po izračunjenem končnem blagajničnem preostanku, oziroma primanjkljaju podrobno navedejo taki zaostanki [n. pr.: 1.) zaostanki prejemkov; nedvignene obresti hranilnih knjižic 50 K; ali 2.) dolg pri mestni hranilnici v ostalem znesku 1.800 K s 4 $\frac{1}{2}$ % obresti od 1. julija 1903 naprej].

4.) V tem smislu sestavljene račune je potem najmanj 14 dni pred razpravo v občinski seji pri županstvu razpoložiti javno na vpogled (§ 66. občinskega reda), ter je razpoložitev razglasiti na običajni način s pristavkom, da se imajo kake pritožbe vložiti v 14 dneh pri županstvu.

5.) Šele po preteku 14 dnevnega roka sklicati je občinski odbor k javni seji (§ 47. občinskega reda), v kateri ima pri razpravi o računih župan kot računodajalec predsedstvo oddati svojemu namestniku (§ 43. občinskega reda), ter se vzdržati vsacega glasovanja o računih. Občinski odbor

ima račune temeljito pretresovati, vzlasti v tem oziru, da-li so dohodki vstavljeni docela v račune, ali so izdatki zadostno izkazani s pobotnicami, ali je potreba izdatkov zadostno dokazana, ali se je župan držal postavkov proračuna itd. — Pri tej priliki rešiti je tudi eventualne pritožbe (glej točko 4.)

6.) Ako ni nikaeih pomislekov proti računom, ima občinski odbor skleniti, da se računi odobre, v nasprotnem slučaju je sklepati, kaki pomisleki se izreko proti računom in iz katerih vzrokov. Sklep občinskega odbora je z razlogi vred sprejeti v sejni zapisnik. V slučaju, da se računi ne odobré v vsacem obziru, je zadevni sklep z razlogi vred naznaniti pismeno županu kot računodajalec s pristavkom, da kako pritožbo proti sklepu lahko vloži v 14 dneh pri županstvu, katero ima pritožbo predložiti deželnemu odboru v razsodbo.

7.) Letne račune je tudi po odobrenju skrbno shranjevati, za kar je odgovoren župan.

8.) Deželni odbor bode natančno izpolnjevanje predstojećih predpisov nadzoroval na ta način, da si boče vsako leto dal predložiti račune od nekaterih občin in da bode dal tudi revizije izvrševati pi občinskih uradih po svojih uradnikih.

9.) Letne račune za leto 1903 je v onih občinah, kjer se to doslej še ni zgodilo, nemudoma sestaviti ter ž njimi postopati v smislu predstojećih predpisov. Rešitev računov naznaniti je deželnemu odboru najpozneje do konca marca t. l. in je pri tej priliki tudi poročati, koliko znašajo končne svote prejemkov in izdatkov in koliko končni blagajnični preostanek, oziroma primanjkljaj.

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 21. februarja 1904.

Okrožnica vsem županstvom na Kranjskem. Št. 11.199 I. 1903.

Z ozirom na to, da se županstva pri sestavljanju proračunov občinskih dohodkov in stroškov, potem pri razpravi o občinskih prikladah še vedno ne drže povsem zadevnih postavnih predpisov, je deželni odbor prisiljen, v nastopnem te predpise z naročilom obrazložiti, da jih imajo županstva v bodoče strogo izpolnjevati.

1.) Proračune ima v zmislu § 66. občinskega reda sestaviti župan ter jih najmanj 14 dni pred razpravo v občinski seji razpoložiti javno na upogled. Razpoložitev je na običajni način razglasiti s pristavkom, da so kake pritožbe vložiti v 14 dneh pri županstvu.

2.) Šele po preteku tega 14dnevnega roka se ima sklicati občinski odbor k seji, v kateri je najprvo pretresovati, da-li dohodki in stroški proračuna vstrezajo dejanskim potrebam občine, po-

tem pa izračunati oni primanjkljaj, ki se ima pokriti z občinskimi prikladami. Ker se ima župan pri gospodarstvu z občinskimi dohodki v smislu § 67. občinskega reda natanko držati potrjenega proračuna, se ima razprava o istem vršiti z vso temeljitostjo. Pri tej priliki so tudi uvaževati morebitne pritožbe proti posameznim postavkam proračuna.

3.) Po izračunanju primanjkljaja ima občinski odbor pretresovati vprašanje, kake občinske priklade naj se pobirajo, da se primanjkljaj pokrije. Kot take priklade pridejo pri današnji razmerah v pošteb posebno doklade na direktne davke in na užitnino (§ 70. občinskega reda po besedilu postave z dne 11. maja 1888, dež. zak. št. 14), potem samostojne naklade na vporabo (použitek) žganih opojnih pijač in na pivo (§ 81. občinskega reda po istem besedilu). Pripomni se, da samo pobiranje doklad na direktne davke in na užitnino, ako ne presegajo 15% državnih pristojbin, ne potrebuje nikacega višjega dovoljenja, da je pa v vseh drugačnih slučajih pobiranje odvisno od dovolitve deželnega odbora in deloma tudi od pritrditve c. kr. deželne vlade (§§ 79. in 81. občinskega reda.)

4.) Da se zamore preračunati donos doklad na direktne davke, treba je že pred sejo občinskega odbora naprositi dotični c. kr. davčni urad, da dopošlje županstvu izkaz o znesku vseh direktnih davkov, ki so predpisani za vsako posamezno davčno občino.

5.) Od občinskega odbora sklenjene priklade so v smislu § 83. občinskega reda na običajni način razglasiti s pristavkom, da so kake pritožbe proti prikladam vložiti v 14 dneh pri županstvu, katero jih ima predložiti deželnemu odboru v razsodbo.

6.) Ako je pobiranje sklenjenih priklad odvisno od dovolitve deželnega odbora, (glej točko 3), zaprositi je ta dovolitev naravnost od deželnega odbora s kratkim poročilom, kateremu je priložiti naslednje priloge:

- a) od občinskega odbora odobreni proračun;
- b) razglas o razpoložitvi proračuna (glej točko 1), s potrdilom županstva, kedar se je objavil in in da se ni vložila, nikaka pritožba; če se je pa vložila, naj se spisom priloži;
- c) zapisnik one občinske seje, v kateri se je odobril proračun in so se sklenile priklade;
- d) potrdilo županstva, da se je objavil tudi razglas o prikladah (točka 5) in da se ni vložila nikaka pritožba; če so se pa vložile kake pritožbe, naj se spisom prilože;
- e) izkaz c. kr. davčnega urada, omenjen pod točko 4.;

f) če se je sklenilo pobiranje doklade na užitnino, naznaniti je tudi pričakovani donos te doklade ter je navesti, da-li naj se doklada pobira od vina, mesa, vinskega in sadnega mošta, ali pa morda samo od posameznih omenjenih predmetov.

7.) Ako za pobiranje sklenjenih priklad ni potreba višje dovolitve (glej točko 3), naprositi je predstojno c. kr. okrajno glavarstvo, da radi pobiranja odredi potrebne korake. Dotičnemu poročilu na okrajno glavarstvo priložiti je spise, omenjene pod točko 6), odstavki a), c), d) in f).

8.) V smislu § 66 občinskega reda ima občinski odbor ustanoviti proračun najmanj en mesec pred začetkom leta, tedaj že proti koncu novembra vsakega leta. Če se hoče pa pričeti s pobiranjem sklenjenih priklad že z novim letom, ustanoviti se ima proračun že pred omenjenim časom, ker se drugače pri obširnosti predpisanega postopanja dovolitev in naročilo pobiranja ne morete izdati pravočasno. Zakasnitev v tem obziru ima pa pri dokladi na užitnino, potem pri nakladah na pivo in žgane opojne pijače ta nasledek, da so vsi do obvestila pobirajočih organov zapadli zneski priklad za občino izgubljeni, ker naknadno pobiranje istih ni dovoljeno. Vsled tega se županstvom naroča, da posebno v slučajih pobiranja priklad omenjenih vrst, kakor hitro mogoče store vse potrebne korake.

9.) Deželni odbor bo natančno izpolnjevanje predstoječih predpisov strogo nadzoroval ne le pri reševanju prodloženih proračunov, ampak tudi povodom revizij občinskih uradov.

Ustanovitev proračuna za leto 1904 je z navedbo sklenjenih občinskih priklad najpozneje do 31. decembra 1903 semkaj naznaniti. Nikakor pa ni ustanovitev odlašati do zaključka računov letošnjega leta, kar ni niti postavno, niti potrebno

Od deželnega odbora kranjskega.

V Ljubljani, dne 31. oktobra 1903.

Pozor županstva — na občinske proračune!

Važno se nam je zdelo priobčiti sledeče tri — četudi starejše — okrožnice deželnega odbora glede sestavljanja občinskih proračunov. — Ker se ravno bliža čas tega sestavljanja, naj naša županstva te določbe strogo uvažujejo, tembolj, ker bode sedanji deželni odbor posvetil proračunom vso pozornost, in tudi intenzivno jel izvrševati revizije.